

Párbeszéd Hofgesang Péter Magasra állított mérce

— Amikor a népfrontnál dolgoztam, „Hazafias Péternek” neveztek, amióta a szakmunkásképző intézet igazgatója, gyakran emlegetik „Hatszázás Péternek”. Neve mindig összefonódott azzal a tevékenységgel, amit éppen végzett.

— Azt vallom, hogy a munkát szeretni kell, ott kell helytállni, ahová állítják az embert, s ránk bízott feladatokat legjobb tudásunk szerint ellátni. A mérce mindig magasra állítottam, és szerencsém volt, mert a munkában jó partnerekre találtam.

— Milyen tapasztalatokkal gazdagodott, mint a népfront városi titkára?

— A tízéves tevékenység engem is formált, alakított. Megtanultam, hogy az önként végzett társadalmi munka, az önzetlenül, belső kényszerből született tevékenység óriási lendítő erő. A városképet formáló sokféle, szerteágazó munka megerősített abban, hogy mindig többet kell adni, mint a munkaköri leírás, mint a szűken vett feladat.

— 1972-ben új megbízatást kapott, a Móra Ferenc Szakmunkásképző Intézet igazgatója lett.

— Nagyon szerencsés időszakban kerültem ennek az intézménynek az élére. Az akkor született oktatáspolitikai határozat két területre helyezte a hangsúlyt: részint az általános iskola, részint a szakmunkásképzés fejlesztését határozta meg. Itt nálunk ez a kettő találkozik, összefonódik, és hat egymásra. Ezek között a feltételek között a gyerekekkel, pedagógusokkal és szakokkal közösen — úgy érzem — szép eredményeket értünk el.

— Van-e a két tevékenységnek valami kapcsolata egymással?

— Természetesen van, hisz mindkét helyen emberekkel kell foglalkozni, mégpedig sokféle felkészültségű, típusú, akaratú emberrel. Itt a 14—17 éves szakmunkástanulók mellett szoros kapcsolatban kell lenni a szülőkkel — tanulóink döntő többsége munkás- és parasztszülő gyermeke —, a pedagógusokkal és oktatókkal — közülük tizenötön nálunk végzetek —, a politikai, társadalmi és tömegszervezetekkel, de a bázisvállalatok vezetőivel, irányítóival, oktatóival, brigádvezetőivel is.

— Igazgatói irodájának falán nagyszerűen kivitelezett, esztétikailag is tökéletes „mestermunkák” és egy Móra Ferenc portré látható. Följogható-e ezek az iskola cégérének?

— Azt hiszem, elgondolkodhatunk rajta. Bár Móra Ferenc mindössze egy esztendőig kötdött a tanoncoképzéshez, ezt meg írta a Kalcinált szóda című elbeszélésében. Móra neve az iskola homloktán többet jelent az itteni gyerekek számára, mint a 600-as szám. Én magam hatvastelepi kisgyerekként emlékszem az ottani ásatásokat vezető Móra-ra, bár természetesen akkor még nem tudtam, ki ő. A szakmunkástanulók által készített vizsgamunkák pedig azt bizonyítják, hogy a kétkezi munkának is lehet öröme, gyönyörűsége, hogy az igazán hasznos tevékenység nemcsak a munkadarabot, de az embert is formálja, s a jól használható szerszám esztétikai értékeket is hordoz.

— Sokszor mondjuk, talán egy kicsit ezzel a felelősséggel is önkéntes hátré, hogy itt formálódik a jövő munkássága, a holnap társadalmának vezető osztálya.

— Ez valóban óriási felelősség, de lényegében igaz. Már itt munkásnak érzik magukat, s ebben nagy szerepe van az iskola mellett az üzemi légkörnek, és annak az anyagnak, amelyekkel naponta birkóznak.

— A mának vagy a holnapnak dolgozik-e a mai szakmunkásképzés? Néhány üzemben bizony még ma is tegnap gépeken folyik a termelés...

— Természetesen mi csak az alapozási munkára vállalkozha-

tunk. Az új központi nevelési terv céltudatos és nevelésközpontú feladatai lehetőséget teremtenek számunkra, hogy olyan szakembereket képezzünk, akik a mai körülmények között tudják ellátni a rájuk bízott feladatokat, de képesek lépést tartani a fejlődéssel.

— Hogyan érzik magukat ebben az intézetben a szakmunkástanulók?

— Huszonhárom szakmában több mint ezernégyszáz tanuló van. Ezek a gyerekek szeretik választott szakmájukat, és meg is akarják tanulni. Legtöbbször zepes tanulmányi eredménnyel jönnek hozzánk, elméleti hátránnyal, kevésbé szeretik a közismereti tantárgyakat, jobban a szaktárgyakat, de legjobban a gyakorlati munkát kedvelik. Többet érnek, mint azt az általános iskolai bizonyítványuk mutatja, mert a munkásközösségekben, a választott szakmájukban kiváló nyújtanak, teljes emberekké válhatnak.

— Milyen feltételek között folyik a képzés?

— A feltételeink megfelelőek. Jól felszerelt szaktantermek állnak rendelkezésünkre, a tanulók segítségével felépítettük az iskola elméleti tömbjét, kollégiumunkat, a tornatermet és nemrégiben adtuk át az intézet ifjúsági házát. Ezen kívül bázisvállalataink — közöttük 16 nagyvállalat — is részt vesz saját tanműhelyeivel a csoportos képzésben.

— A szakmai képzés mellett milyen lehetőségeik és feladataik vannak a világméretű nevelésre és a szabad idő hasznos eltöltésére?

— Azt hiszem, minden feltétel együtt van. Nemcsak a város teremt sok lehetőséget, de az iskola is. Sok színházbérletet vásárolunk, 120 hangversenybérletünk van, melyek sajnós, nem mindig találunk gazdára. Önálló TIT-szervezetünk van, büszkék vagyunk sportmunkáinkra, kulturális bizottság irányítja a közművelődési tevékenységet.

— És a nevelő munka többi összetevője?

— Minden feltétel együtt van a komplex nevelésre. Nálunk nem probléma a közösségi emberré nevelés, vagy a munkára nevelés. A szakmunkástanulók csoportokban dolgoznak, fizikai munkát végeznek, minden tevékenységük összefonódik ezzel. A gyakorlatokon a kis csoportokban alakul ki az igazi közösség, az egymásrataltság, egymás segítése. Csak egy példa: ifjúsági házunkat a tizenegy fős Csányi-brigád építette kiváló minőségben. Ez a tíz fiatal, a brigádvezető irányításával igazi, szocialista közösségé vált az itt töltött három esztendő alatt.

— Hogy segíti ezt az összetett tevékenységet a pártszervezet?

— A szegedi iskolák között nálunk van a legnagyobb létszámú pártalapszervezet. A negyvenhét tagú közösség negyede 30 év alatti fiatal, jórészt pályakezdő pedagógus. A pártépitési munka nagy problémája, hogy itt kellene fölvennünk a legaktívabb, legszorgalmasabb, legképzettebb szakmunkástanulókat a párt sorába, csak sokan még nem töltik be a 18. életévüket.

— Az intézetben azonban nemcsak párttagok dolgoznak.

— Persze, hogy nem. Iskolánkban 212 alkalmazottja van, ötvenhat közismereti, illetve szaktárgyakat oktató tanár, ötvenegy saját szakoktató, harmincegy vállalati szakoktató, tizenkét kollégiumi nevelő, és sorolhatnám.

— Volt-e összecsapások szintjére ez az iroda?

— Néhányszor előfordult. Szerencsére, legtöbbször olyan, ami-

kor a tanár szerette volna megmenteni a tanulót. A pedagógusokkal való konfliktus elsősorban abból adódik, hogy a kikérülő fiatalok módszertanilag nem eléggé felkészültek, különösen a szakmódszertan területén akadnak nehézségek. Megbocsáthatatlannak tartom, ha a pedagógus késik az óráról, és a gyerekektől megköveteli a pontosítást, nem készíti vázlatot stb.

— A vállalatoknál végzett munkáról sokszor hallunk negatív előjelű jópofoaságokat, sztorikat.

— Valóban, voltak ilyenek — tejtért vagy féldeciért szalasztották a gyerekeket, nem létező eszközökért futtatják őket a raktárba. Kevesebb már az ilyen eset. Az viszont gyakran előfordul, hogy a szabad szombatokon nincs raktáros, nincs anyag, a tanulók nem tudják végezni feladataikat. Az sem egyedi eset, hogy egy-két építkezésen a tanulók hozzák be a lemaradást, holott az ő általuk végzett munkát elkülönítve kellene nyilvántartani.

— Ön volt pedagógus, úttörővezető, szakfelügyelő, népfronttitkár. Kijárta a vezetés különböző iskoláit. Milyen tanulságot vont le magának?

— Vezetői munka elképzelhetetlen jó munkahelyi légkör és azonos célért küzdő partnerek nélkül. Elértük, hogy útban vagyunk a nevelő iskola felé. Hogy munkánk nem eredménytelen, bizonyítja az a sok visszaérkezett kérdőív, melyet az utóbbi években végzetekhez küldtünk ki. Szakmunkás-bizonyítványt szerzett tanulóink fele annál a vállalatnál maradt, ahol tanulmányi ideje alatt dolgozott, hatvan százalékuk tagja maradt az ifjúsági szövetségnek, nyolcvan százalékuk aktívan részt vesz az üzemi, a vállalati életben. Sok „rossz” gyerek bizonyította, hogy nem lehet skatulyázni, hogy igenis jó munkások, példás családapák, tisztességes emberek lettek. Ez számomra is megnyugvás. S elégedett embernek érzem magam munkában, közéletben, családban — mert látom munkám célját, lemérhetem eredményeit.

TANDI LAJOS

Forgatáson

Álmosan caplatunk a Pasaréti út csendes házai között. Reggel hat óra van. Ide még nem hatolt fel a nagyváros reggeli moraja. A hajnali derengésben alig néhányan járnak az utcán, azok is mind egy irányba, a Filmgyár közeli telepére sietnek. Az udvaron színes kulisszavilág ötlük a szemünkbe. Makettek, díszletek, állványok mindenfelé. A készülő produkció kellékei.

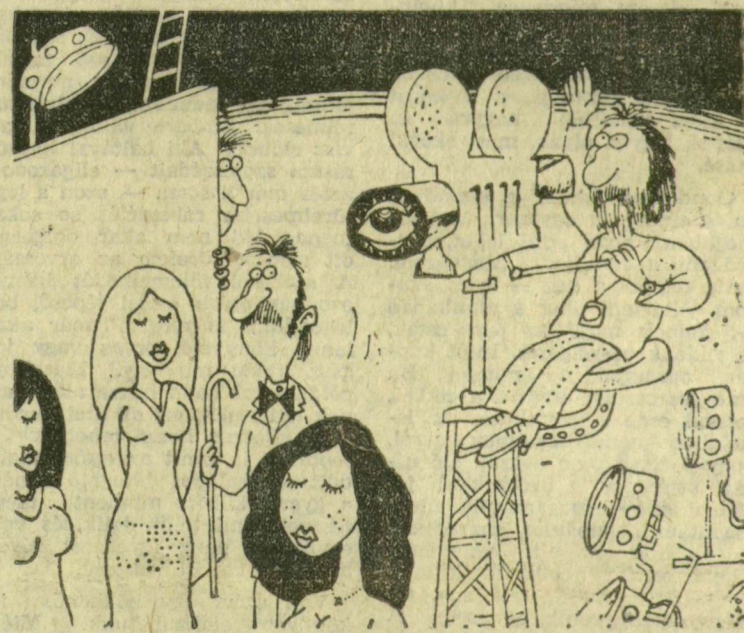
Az épületek előtt már beöltözött, didergő statiszták sétálnak. Hamarosan mi is a sminkszobába ülünk, ahol rossz ízű, kellemetlen szagú szivaccsal masszírozzák az arcunkat. Lassan a stáb is összejön: építész, fodrász, kellékes, szabó és még ki tudja, hány ember kell majd a lámpák mögé. Befutott a világosító, az operatőr, a dramaturg, a rendező segítje, annak a segítje, mindenki. Már csak a „művész urak” hiányoznak.

Az első nyolc óra körül érkezik. Alacsony, összeaszalodott ember. Epizódszereplő. Semmi fel-

órájukat! Végre minden rendben. A művész urak beálltak, a statisztéria elrendezve. A rendező indít, mi ujjongunk, lelkesedünk, álmélkodunk, meghatódunk. Aztán szünet. Vége az első jelenetnek. Pár perc múlva újabb beállítás. Addig egy Mefisztó-arcú úr zaftos színészörténetekkel szórakoztatja a körülötte állókat. Közben hanyag mozdulattal Chesterfieldet húz elő a zsebéből. Ráérősen bontogatja a dobozt, és amikor nem néz oda senki, hirtelen kettétéri a hosszú cigarettát. Ő a művészvilág szakavatott ismerője, állandó statisztá. De otthon Munkás szív, és hazafele a buszon idegesen rángatja szakadt pulóverét a kíváncsi tekintetek elől.

Mi csak fázósan toporgunk. Felelősségteljes pillantásokat küldünk egymás felé. Egy álomvilág szétoszlóban.

Kezdődne a második snitt, de a művész urak sehol. „Hol az isten... vannak már megint?” Rohangálás, a büféből lassan min-

túnés. Kopott felöltőjében szürke egérnek látszik, amikor eltűnik a büfé felé.

Aztán jönnek a többiek. A nagy színészek is. Csupa jól ismert arc a filmvászonról, a tévéből, a színházakból. Parókában, fardatán, de hervadatlan mosollyal. Az idősebb statiszták sugdolóznak, mutogatnak. A fiatalok rezzentelen arccal állnak, csak akkor élénkülnek meg, amikor megjelenik a „művész” — alig tart kebleivel, nadrágszárra vizsgáló kutyulijával. Utolsónak viháncolva érkeznek a színész iparitanuló-intézet növendékei. Ők még nem színészek, csak azok lesznek. Éreztetik is mindenhol, mindenki. Nevetésges pózok, erőltetett nevetés, adomázgatás, jópofa bemondások, egyik a másik után. De a közönséget nem dobja fel túlságosan a dolog.

Megjön a rendező. „Mindenképpen a helyére!” Kezdődik a munka. Próba próba után. Kibálás. „Kellék, smink.” „Vegyék le az

denki előkerül. Hangnemváltás. „Playback indul, és majd lassan ráállunk a géppel az arcodra.” Néhány próba után ez is sikerül. Már majdnem egy egész percnyi anyagot vettek fel — terjed a hír. Közben színészváltás. Rohanas szinkronba, tévébe, színházba. A pletyka ideje ez. „Tehetségtelen, rossz... jaj, láttalak a múltkor, remek, csodás, kiforrott... Á, az egy ripacs, csajnyaló... Az a darab borzasztó volt, de te drágám elragadó...” Harsog a nevetés, a csacsogás, egyesek még cukkolják is magukat, csak úgy csorog a könnyük. Aztán hirtelen megmerevednek az izmok. A kamera már szenvedő, könnyes arccal fényképez. Itt-ott a hátterben ugyan még látható egy-egy halvány mosoly, de a vágóolló ezt is elintézi.

A nagyjelenetre délben kerül sor. A főhős és szerelme találkoznak. Próba egyszer-kétszer, ötször. „Ah, szerelmem!” A rendező int, nem jó. Ismétlés. Újabb kirohanás. Megbotlik egy kábelben. Na még egyszer. Most meg nem elég szenvedélyes a szövegmondás. Fogytán a türelem. A statisztéria zsi bong, a stáb ideges. Egy öregúr alkalmi ismerőse füléhez hajol. „Nézzé csak, hogy aladúcolták a kicsikét. Nincs ennek se melle, se fenéke. Biztos valaki futtatja.” Végre minden rendben van. A kamera a szikrázó mosolyt, az aladúcolt kebleket fényképezi. A művésznek szerepe mára ennyi, semmi több.

Az ebéd utáni beállításokon már csak a főhős szerepel. Lendül, ugrik, vív, szalad. Aztán kész. Mindenki elégedett, jó útemben folyik a forgatás. Fél háromkor hosszú sor áll a pénztár előtt. A kosztümös urak és hölgyek helyén kopaszodó, fardat emberek. Többnyire nyugdíjasok vagy lecsúszott egzisztenciák, akik így hitetik el magukat, hogy azért mégiscsak valakik. A többiek diákok. Kell az a pénz, amit egy-egy nap után fizetnek. Mégis, sokan csak egyszer-kétszer jönnek. Azt mondják, ilyenkor fél három körül már nemcsak az éhség mardossa az ember gyomrát, hanem valami más is.

SEBŐK JÁNOS

Apáti Miklós

Hűség

Bőröm virágzik: libabőrű szül.
Szívem,
ha tudna, fehérülne el. Hajam
hulltában még gyorsan megöszül.
De a Nap süt. Imáim anyaföldje,
ó, ime.
Penghet bennem a rezgő sugallat:
nem lesz hű hozzám ő se, ő se.
Orgonák hangján hazám is megátkoz.
Elküld
misézni máshoz, távolhoni földre.
Csoda-e? Ama föld fönnhangon kiáltoz,
és te is, ott messze: érterem; értem.
„A hűség
ne legyen friss, ha dús parasztkenyér.”
Csupán ódonasága érdem.
Még friss hűségem fogalmazom itten.
Mondom:
legyek kenyérvéd, tarisznyád az útra.
Nélküled nekem már semmim sincsen.